

Innarluutilinnik sullissisutut atorfillit ilinniagaqarnissaat, ilinniaqqittarnissaat pikkorissartarnissaallu pillugu nuna tamakkerlugu periusissiorinissamat iliuusissatullu pilersaarusionermik Naalakkersuisut suliaqaqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Periusissiaq iliuusissatullu pilersaarut kingusinnerpaamik UKA2022 saqqummiunneqassaaq, iliuusissatullu siunniunneqartut qanoq nalilersorneqartarnissaat pillugu pilersaarummik aamma imaqaassalluni.

Inatsisartunut ilaasortaq Sofia Geisler, Inuit Ataqtigiit
(Siullermeerneqarnera)

Demokraatit Inatsisartunut ilaasortaq Sofia Geisler qutsavigaat aaliangiiffigisassatut siunnersuummik pingaaruteqartumik uuminnga saqqummiineranut. Siunnersuuteqartoq iliuusissanik pingaarutilinnik qulakkeerininniarluni eqqartuivoq, inuit pisinnaasakillimasat (innarluutilit) pisariaqartumik ikiorserneqarnissaat. Nassuerutigisariaqarparput, innarluutilinnut inatsit suli nutaatut taaneqarsinnaasoq, 1. Januar 2020 atuutilersoq arlalinnik amigaateqartoq, tamakkiisumillu atuutilersinnissaanut periusissiorinissanik amigaateqartugut. Tassani pingaernerpaavoq, Naalakkersuisut kommuninut suleqatigiinnermik pitsaasumik pilersitsillutillu attassinissaat, inatsisip annertuup pitsaasullu piffinni tamani tamakkiisumik atorneqalernissaanut.

Demokraatit qineqqusaarutigisimavaat inunnut innarluuteqartunut tapersersuineranut inatsisip iluatsilluarnissaanut pilersaarusiortoqartariaqartoq. Taamaakkaluartorli siunnersuutip uumap qulequtaata uggornartortaqarnera uparuarusuppara, taannami isumaqarmat, uagut nuna tamakkerlugu politikkeriusugut ulluinnarni ingerlatsineranut toqqaannartumik akulerunnissatsinnut siunnerfeqassagatta, kommunalbestyrelsit ilinniartitaanermullu siulersuisut avaqqullugit. Tamanna tunngavigalugu isumaga malillugu siunnersuutip takutipaa ilinniagaqarnissamat neqeroorutinut pioreersunut tatiginningsugut.

Inunnik pisinnaasakillimasunik innarluutilinnillu sullissineq suleqateqarnerlu allaanerusariaqanngilaq, illit uangalu suleqatigiinnitsinnit. Annertuumik immitsinnut ataqeqatigiinnissarput pineqarpoq, aammalu qanoq inuit pisinnaatitaaffiinnik piviusunngortitsisarnerput qulakkeertarnerigut. Ilumut imaaliorusuppugut, Naalakkersuisut isumaginninnermut- peqqissutsimullu ilinniakkanut, ullut tamaasa peqqissutsimut inatsit malillugu sulisoriligassanik ilinniartitsisunut, inunnut napparsimasunut peqqissunullu paaqqutarinninnermi atasuseqarnermilu misigititsisarneq, peqqinnerulernissamullu suliniutit atorlugit sullissinernut toqqaanaq akuliutissasugut?

Ukkatarisariaqannginnatsigu, qanoq ililluta qulakkiissallugu, suliffissarsiortut ilinniagaqalerusuttullu amerlanerpaat ilinniakkanut taakkununga aqqutissiuutissallugit inuit innarluuteqartut soqutigisaannik sulisussat amerlanerusut pilersinniarlugit? Taakuummatami kissaatigineqarnerpaasut, atugarissaarnermut ingerlatsivinnik taasartakkatsinni sulisuusussat inatsimillu qulakkeerinneqataasussat.

Assaat kissalaartut ikippallaarput ulloq unnuarlu innuttaasunut pisariaqartitsisunut, sullissisussanik isumassuisussanillu. Taamaappormi nerinissamat- aamma sininnissamat ikiugassaappata imaluunniit tassanngaannartumik napparsimalersimappata. Pilersaarut- aammalu iliuusissatut pilersaarutip ajornartorsiut tassanngaanaq takkuttoq aaqqinnaviannigilaa. Taamaattumik iliuusissaq taanna

sulisoqarniarnermut ingerlatsiviit peqatigalugit ataqatigiissarneqartariaqarpoq aqqissuusseqqinniarnernik piaarnerpaamik, ilinniartitaanerup aqqissuussaananeranut akuliunnani, ilinniarfiit kommunalbestyrelsillu qulaatiinnarlugit.

Isumaginninnermut- aamma peqqissutsimut ilinniartitaanerit iluanni inuup atugaaniit aallaaveqarput, taamaattumillu assigiimik eqqortumillu inerniliisoqarsinnaanani, aammalu pissuserissaarnissamut pingaartitanut tunngatillugu, tassami tamakku piffinni avatangiisinut attuumassuteqartarmata. Annertuumik ernumagivara, nuna tamakkerlugu politikkerinit ilinniartitaanerit siulersuisut kommunalbestyrelsillu akisussaaffiannik arsaarinnittoqarniassaguni, taamaaliornerummi eqiterinerunernik naligiingitsumillu periarfissaqalerneq kingunerissammagu. Akerlianik piffinni pingaartitat pisariaqartitallu aallaavigisariaqarpagut – soorlu tamanna periusiginiaripput Inuuneritta III aqutigalugu.

Maluginiarpara, Naalackersuisut imaaliornissaminnik piniartut (issuaalaarpunga): *“ataatsimiititaliamik siammasissumik akimullu suleqateqartumik pilersitsilluni innarluutilinnut tunngasunik immikkut ilisimasallit katersornissaannut siunertaqartumik pilersaarummik iliuusissatullu pilersaarummik ilusilersuisussanik”*. (Issuaaneq naavoq)

Maluginiagassaavoq maannakkut naalackersuisooqatigiit Inatsisartunullu ilaasortaq aammaarlutik allaffisorneq qaffassarniaarat, suliniutit kommunimit akisussaaffigineqartut kisiisa ukkatarinerisigut. Naalackersuisooqatigiit Inuit Ataqatigiit siuttoralugu ilumut isumaqarsimappata, inuit pisinnaatitaaffii nukittorsarneqassasut, illersuisuutitatta tamarmik nutaamik iluseqarsinnaanerit isiginiartariaqaraluarpaat. Kisiannili taamaaliorumasimangillat. Illersuisut pioreersut oqaloqatigiumaneqanngillalluunniit, qanoq ililluni Kalaallit Nunaat pikkorinnerulersinnaallunilu nukittunerulersinnaanersoq inuit pisinnaatitaaffiinik malinninnissaminut.

Qinigaaffimmut kingullermut utilaassavassi. Partii taannarpiaq aaliangiiffigisassatut siunnersuuteqarpoq, *FN-ip inuit innaluutillit pisinnaatitaaffii pillugit aalajangersagaannut Nunatta malitsitsinissaa qulakkeerniarlugu nuna tamakkerlugu iliuusissatut periusissiamik kinguasinnerpaamik UPA 2020-mi saqqummiunneqartussamik Naalackersuisut suliaqarnissaat pillugu Inatsisartut aalahangiiffigisassaattut siunnersuut, 2019/48.*

Aaliangiiffigisassatut siunnersuut sukumiisumik Ilaqutariinnermut- peqqissutsimullu ataatsimiititaliamit suliarineqarpoq, allannguutissatullu siunnersuut isummerfigineqareerluni ima oqaasertalerlugu amerlanerussuteqartunit akuerineqarpoq:

Naalagaaffiit Peqatigiit Inuit Innarluutillit Pillugit Isumaqaatigiissutaat Kalaallit Nunaannit eqquutsinneqarnissaa pillugu nalunaarusiamik kingusinnerpaamik UKA 2021-imi saqqummiusseqqullugit Naalackersuisut peqquneqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Siumukartoqarnerisooq eqquutsitsisoqartarsimanginnorsorluunniit nalunaarusiami qulaajarneqassaaq, nassuiaallu aallaavigalugu kingusinnerpaamik UPA2022-imi nuna tamakkerlugu iliuusissatut pilersaarut, Naalagaaffiit Peqatigiit Inuit Innarluutillit pillugit Isumaqaatigiissutaat malinneqarnissaanut qulakkeerinnittussaq Inatsisartunut Naalackersuisut saqqummiutissavaat.

Tamanna pisussatut aaliangiunneqarpoq ilisimariikkat aallaavigalugit. Taamaattumik pissusissamisoorpoq Naalakkersuisut nutaat aperissallugit nassuiaat taanna saqqummiunnialikkersaarneraat, tulliatullu, iliuusissatut pilersaarut Inatsisartunut saqqummiunneqassanersoq?

Isumaqarpungami, nassuiaat pitsaasunik tunngaveqartoq, suliniutissanut iliuusissatullu pilersaarutit inerisarnerannut suliniarnerup ingerlateqqinnerani atorneqarluarsinnaasut. Tamanna aamma Inuit Ataqaatigiinnut soqutiginaateqarsinnaavoq, aamma taakku isumaqaramik MIO, Tilioq aamma Innarluutillit Kattuffiat tusarnaarluarnerusariaqarigut piaarnerpaamik_Innarluutilinnut isumaqatigiissutip piviusunngortinnissaanut.

Taamaattumik isumaqarpunga, una isummerfigisassatut aaliangiiffigisassatullu siunnersuut siammasinngippallaartoq, innuttagullu innarluutillit inuiaqatigiinni peqataatinneqarnissaminnut qularnaarneqartut FN-ip innarluutilinnut isumaqatigiissutaanik ataqqinnittumik. Isumaqaangilangalu siunnersuutip imarisaani tunngavilersuutigineqartut naammattut, ilinniartitaanerup aaqqissuussaana kisiat ukkatariniarneqartillugu.

Aaliangiiffigisassaq taamaattut isikkoqartillugu akuerigaanni, pineqartunut pingaaruteqarluinnartumik aaqqissuusseqqinnerit pisariaqartinneqartut asuli kinguarsaannassavaa. Isumaqarpugut annertunerujussuarmik pisariaqartinneqartoq siunnersuuteqaraanni, suliniutit aallartinneqarsimasut tamarmik ataqaatigiissarnissaat siunnerfigissallugu, innarluutilinnut inatsit malinneqarsinnaasunngorlugu innuttatsinnut pinsinnaasakillisimasunut iluaqutaasussamik. Tamanna annertoorujussuarmik kattuffinnit pineqartunit aamma kissaataavoq.

Taamaattumillu siunnersuutip Ilaqutariinnermut- Peqqissutsimullu ataatsimiititaliami oqaluusereqqinneqarnissaa innersuussutigaarput suliniutit isummerfigineqareersullu aaliangiiffigineqareersut katersorneqassammata, aappasaanik oqaluuserineqannginnerani aaliangiiffigineqartussamik pilersaarut pitsaanerpaaq sunniuteqarluarnerpaarlu saqqummiunneqarniassammat.